

Personaltidning inom sektorn FFV UNDERHÅLL
Arboga Linköping Östersund Stockholm

U-nytt nr 9 Torsdag den 18 aug 1977

Harriet berättade

och marinen tände

FMV-U ger ut en underhållsteknisk tidskrift, TIFF, vars redaktör förresten är Karl-Gustav Wahlstedt 1934. I nr 3/76 skrev Harriet Carlsson 9152 en populär artikel om SOAP, en analysmetod för att spåra metaller i smörjoljor. Därigenom kan haverier förhindras. Man kan också kalla SOAP för en sorts kontroll av maskiners blodprov.

TIFF hade vidstående omslagsbild på författarinnan med några elever, som hon utbildade i denna teknik. Artikeln (och omslagsbilden) uppmärksammades på många håll, så att ett antal kunder hörde av sig, till och med nya sådana, t ex från svenska marinen.

Teknisk information är inte bara nödvändig, den är bra för affärerna också! Inom U har vi många kunskaper och resurser värda vidare spridning. Varför inte skriva en bit i TIFF, eller åtminstone i U-nytt?

Nya fallskärmsjobb

Flygplanavdelningen har föreslagit FMV att utgående fallskärmar (Fask 50) för fpl 35 skall rekonstrueras i stället för att kasseras.

Efter 13 års användning slipper man på så vis kassera och köpa nya skärmar. Besparingen för FMV genom denna rekonstruktion är bortåt 10 000 kr per skärm.

Vårt förslag är nu antaget och det innebär att textildetaljerna i skärmarna ersätts med nytt material eller överses. Kalotterna köps från England, men övriga textildelar repareras eller överses av oss på säkmat-verkstan. Det gäller t ex packfodral, selar och linor. Beställningen blir på ca 3,5 Mkr.

För de finländska och danska drakarna behöver motsvarande arbete göras. Finska flygvapnet kommer att beställa jobbet

hos oss för ca 700 000 kr. Vi väntar på Danmark, som har fler skärmar...

Arbetet passar vår verksamhet mycket bra, vi kan materielen och vi behöver detta arbetstillskott, som börjar i höst och pågår bortåt 5 år framöver.

Nils Åkerblom

Förstärkt stabsorganisation

Sektorn har från 1 juli ändrat sin stabsorganisation genom att Underhålls- och Kvalitetsteknik (8060) ersätts av två stabsavdelningar TEKNIKSERVICE (8060) och KVALITET (8080). Nils Åkerblom skall leda 8060 och intill 1 oktober 1977 även 8080, varefter Sven-Arne Rydell ska leda denna.

Behov har funnits i sektorn för ett organ för gemensamma tekniska frågor. 8060 fortsätter som tidigare med underhållstekniska uppgifter, men ska nu också sköta tekniska frågor av för sektorn övergripande art eller samordningsfrågor för flera avdelningar. Det kan exempelvis gälla tekniska bestämmelser, teknisk utbildning, grundläggande teknikutveckling, remisser beträffande teknisk standard m m.

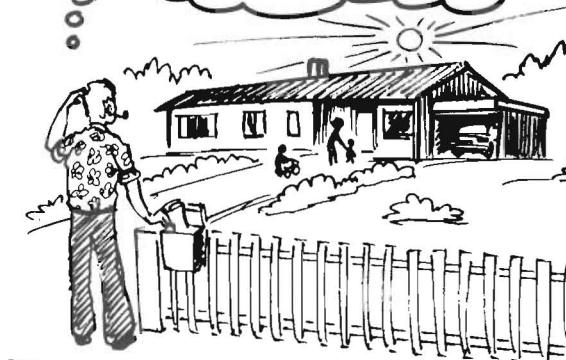

Sven-Arne Rydell

Den alltmer ökade betydelsen av kvalitet - kundernas krav på kvalitet - har föranlett sektorledningen att ytterligare betona detta genom att inrätta den särskilda avdelningen för kvalitetsfrågor.

KVALITET ger ORDER, order ger SYSSELSÄTTNING

och sysselsättning ger
TRYGGHET

Mera om kvalitet på nästa sida.

Utan kvalitet inget jobb

Såväl inom FFV Underhåll som i andra FFV-sektorer finns personal för kvalitetsstyrning och kvalitetskontroll, men härutöver kan vi alla genom sättet att utföra vårt arbete på något sätt påverka kvaliteten på våra leveranser. Kvalitetsstyrarna skall i första hand se till att förutsättningarna för "rätt kvalitet" finns. Kontrollanterna har att bevaka att arbetsresultatet fyller uppställda krav.

För att kvalitetsvärdera våra tjänster och varor behövs en teknisk specifikation eller ritning där tekniska och andra krav finns angivna. Om produkten är en materielbeskrivning eller en underhållsföreskrift har vi också kvalitetskrav att klara men då ersätts specifikationen av t ex redigeringsregler och av skriftliga och även muntliga uppgifter om innehållet.

Många påverkar kvaliteten

Kvaliteten på våra jobb påverkas på olika sätt och det är ofta många medarbetare som var för sig måste utföra sin del rätt för att det gemensamma slutresultatet skall bli tillfredsställande. Både förmågan hos den enskilde och förutsättningar i

form av riktiga arbetsbeskrivningar och bra råmaterial måste finnas, men också en vaksam kvalitetsmedvetenhet.

Kvalitetsorganisationen är ett stöd för verksamheten som hjälper till att förebygga fel och vakar över att förutsättningar finns för ett kvalitetsmässigt riktigt arbetsresultat.

Kvalitetsorganisationen i FFV-U utgörs centralt av sektorstab Kvalitet (8080) och av enheten Kvalitetsstyrning (1060, 5002, 5803, 6002, 7002), inom de olika operativa avdelningarna. I Motor och Tillverkning finns kontrollsektioner som i första hand har att lägga upp och genomföra kontrollarbeten och inom flertalet verkstadssektioner finns en kontrollverksamhet inom sektionen.

För samordning av kvalitetsfrågor inom hela FFV har vi en kvalitetskommitté med Olle Jonson som ordförande. Han är kvalitetschef inom FFV-F och internationellt välkänd expert på kvalitetskontroll. I kommittén representeras FFV-U av Nils Åkerblom, 8060.

Inom vår sektor träffas kvalitetsstyrarna med jämna mellanrum, normalt fem gånger om året. Då behandlas kvalitets-teknik och erfarenheter utbyts. Vid senaste sammanträdet var också kontrollingenjörerna med och fortsättningsvis kom-

mer denna större krets att träffas någon gång varje år för att också ta tillvara kontrollens erfarenheter. Kontakt mellan sektorerna skapar ett enhetligt uppträdande mot FFV-kunder.

Kunderna kräver kvalitet...

Våra kunder lägger allt större vikt vid kvalitetsfrågorna och som vi alla vet har vår största kund FMV placerat en enhet "Underhållskontrollen" (FMV-F:QU) hos oss. Dess chef Kurt Rosin, som har representanter bl a i Arboga och Linköping, utgör försvarets kvalitetsöga på vår verksamhet. Ibland är Kurt Rosin eller hans medarbetare med vid våra

gemensamma kvalitetsutredningar och ca två gånger per månad sammanträffar F:QU med 8060/8080 för att behandla aktuella frågor. Kurt Rosin är också FMV gemensamma kontaktman till FFV-U och han och hans medarbetare har dagligen nära samarbete med avdelningarna i vår sektor.

Ett speciellt viktigt arbetsområde för kvalitetsorganisationen gäller luftvärdigheten hos flygplan och helikoptrar. Större delen av sådana arbeten gäller militär flygmateriel, där vi har att följa militära myndigheters föreskrifter och beställningsspecifikationer. Men vi arbetar också med civil flygmateriel.

Lufftartsinspektionen är i Sverige den myndighet som uppställer krav på och övervakar tillverkare och underhållsföretag vilka arbetar med civila flygplan och tillhörande utrustning. För civila arbeten krävs Lufftartsinspektionens tillstånd och auktorisationsbevis. FFV-U har två sådana bevis, ett för arbeten på civila flygplan, helikoptrar, motorer, flygplanapparater m m och ett för installations- och underhållsarbeten på telemateriel vid civila flygplatser.

När vi arbetar på utländsk civil flygmateriel, behövs liknande tillstånd från kundlandets lufftartsmyndighet, som vanligen ger detta med våra svenska certifikat som grund.

...och du gör den

De som har kvalitetsverksamhet som sin huvuduppgift i FFV-U skall betraktas som medhjälpare till alla som gör jobbet. Denna medverkan skapar goda förutsättningar för rätt kvalitet enligt kundernas krav, och hjälper till att upptäcka eventuella fel på våra produkter, innan vår kund och vi själva drabbas därav. Kanske kan detta arbete betraktas som överflödigt om det inte vore så att alla kan fela. Envar gör lätt en "gubbe" eller en lite "tabbe", som det gäller att upptäcka i tid, men givetvis helst förebygga.

I ett stort företag som vårt, där många människor skall samarbeta, blir det också svårare att nå ett perfekt resultat

utan en god samverkan. Vi behöver därför alla hjälpas åt att skapa bra arbetsresultat och förtroende hos vår kundkrets, den befintliga såväl som en kommande — ett grundvillkor för vår framtida trygghet.

Nils Åkerblom

P.S. Teckningarna gjorda av Lennart Askerlöf 5742.

Kvalitet som konkurrensmedel

Marknadsavdelningen har också synpunkter på det här med egenskaper hos de tjänster och varor som vi producerar och bygger vår framtid på:

Kvaliteten är utslagsgivande för vår konkurrenskraft. Men kvalitetskraven är olika för våra olika kunder.

FFV-U använder kvaliteten som konkurrensmedel. Därför erfordras lyhördhet inför det som varje kund betraktar som sin kvalitetsnivå. Blir den för hög kostar det för mycket, blir den för låg tappar vi förtroende.

Ingen kontrollorganisation kan ersätta brister. Det hänger på den svagaste länken...

Den 15 augusti

träffades FFV och personalorganisationerna (SF, FCTF och SACO/SR) för att dra upp riktlinjer för lönegradsjusteringar för 1977. Lokala förhandlingar vidtar snarast därefter och beräknas för sektorns del vara avslutade under september.

Denna vecka

påbörjas fördelningsförhandlingarna för R-tjänstemän inom FFV. Det är första gången som sådana överenskommelser får träffas direkt mellan SF sektion 2 och FFV utan avtalsverkets medverkan.

Ny bussturlista CVM

Sommarturlistan ersätts av en ny den 22 augusti. Bl a går Skäggetorpsbussen, kontorstid, 5 minuter tidigare och Ljungsbussen går i stort sett som i våras. Se turlistan!
Busskommittén

Ernst Österberg, Kvalitetsstyrning 5000, diskuterar vårt KVALITETSPROGRAM med t.v. Conny Hammarqvist och Rune Norelius, Markradarverkstaden.

En påminnelse om vårt kvalitetsprogram

Sektorns kvalitetsprogram har 9 jan 1975 som fastställelse-datum. Vi som jobbat med framtagningen av programmet undrar nu så här drygt två år efteråt om alla som behöver känna till innehållet gör det och i första hand tänker vi då på personal i kvalitetsfunktionerna och personal som har kund- och leverantörskontakter. Vi har till dags dato fördelat 252 exemplar inom sektorn och 73 exemplar till olika kunder. Det är självfallet vår förhoppning att programmet i dag är till nytta i det praktiska kvalitetsarbetet.

Kvalitetsprogrammet har tillkommit som en följd av vårt avtalsmässiga åtagande gentemot FMV.

Grundtanken med vårt program är att för kunden beskriva verksamheten, ansvars- och befogenhetsförhållanden m m som tillämpas inom sektorn för att säkerställa kvaliteten på levererade produkter och tjänster.

Internt bör kvalitetsprogrammet fungera bl a som en information om vad kunden förväntar av vår kvalitetsverksamhet och som en "checklista" att verksamheten verkligen bedrivs enligt programmets intentioner.

För att återvända till utgångsfrågan så finns det naturligtvis många som inte kommit i kontakt med programmet helt enkelt därför att man inte direkt sysslar med kvalitetsfrågor. Inom det moderna företaget — och inte minst inom vårt — måste emellertid värnandet om kvaliteten vara en angelägenhet för alla anställda. Den komplicerade materielen och kundens förväntningar på produktkvaliteten fordrar ett gemensamt kvalitetsengagemang. Någon kanske känner sig "långt ifrån" kvalitetsfrågorna, men det är ytterst få av oss, oavsett var vi arbetar i företaget, som inte kommer i kontakt med aktiviteter som påverkar kvaliteten.

Man behöver alltså inte aktivt delta i själva arbetet med att skapa eller bygga in kvaliteten i produkten för att påverka kvaliteten.

Ta som exempel Inköp som utövar kvalitetspåverkan vid val av leverantörer och vid överföring av krav till dessa. Ett exempel med annan vinkling kan vara en felaktig transport som kan ödelägga kvaliteten på en redan godkänd produkt.

Mot denna bakgrund kan det även för dem som tycker sig stå utanför kvalitetsverksamheten vara av värde att känna till innehållet i kvalitetsprogrammet, som i stort redogör för huvudinriktningen av vår kvalitetsverksamhet och beskriver organisation, ansvar och arbetsuppgifter inom kvalitetsområdet. Vidare redogörs för rutiner i kvalitetsarbetet

och de allmänna kvalitetstekniska utfästelser som vi gör mot våra kunder. Detta är angeläget att känna till — vår kund gör det eftersom han har läst programmet och han fordrar självfallet att vi ska leva upp till det vi lovar.

Även på engelska

Det är allt vanligare att kunder vid större beställningar fordrar att leverantören skall kunna presentera ett kvalitetsprogram för sin verksamhet och detta är oftast en självklarhet när det gäller utländska kunder. Vi har därför också tagit fram en engelskspråkig utgåva av kvalitetsprogrammet och detta finns nu hos några utländska kunder som efterlyst det.

Avsikten med dessa rader har varit att väcka tanken kring ett viktigt dokument i vår verksamhet som finns inom alla sektioner. Det kan också lånas från bokförrådet.

Har Du synpunkter, förslag till ändringar eller frågor vad gäller programmet ta kontakt i Arboga med undertecknad tfn 873 och i Linköping med Ola Björklund tfn 988 23.

Sven-Arne Rydell

Storsatsning för ökad effektivitet

Beslutsgruppen för rationaliseringsprojekt PROSTYR har nyligen beslutat att FFV-U skall göra en fortsatt kraftig satsning på utveckling av produktionsstyrningssystem.

Fram till budgetåret 1980/81 kommer sektorns resurser på rationaliseringsområdet att till större delen vara inplanerade på systemutvecklingen inom detta projektets ram. Det betyder att problemlösningar i form av "brandkårsuttryckningar" kommer att ersättas av en mer målinriktad rationalisering. Som U-nytt tidigare orienterat om leds beslutsgruppen av sektorchefen och projektledare är Gunnar Renström.

Den stora satsning som skall göras är nödvändig för att på sikt tillförsäkra sektorn en god konkurrenskraft genom bland annat

- kortare genomloppstider
- säkrare leveranstidsättning
- bättre leveranstidsbevakning
- lägre PIA (= värde av Produkter I Arbete)
- bättre resursutnyttjande

Datorer till hjälp

Att manuellt klara produktionsstyrningen är inte möjligt i längden. Därför måste datorer tas till hjälp. De delsystem som skall byggas upp är följande

- Bevakningssystem
- Datainsamlingssystem
- Beläggningssystem
- Förrådssystem
- Styrssystem för mjukvaruproduktion

Information under augusti

Eftersom detta kommer att beröra många av oss i sektorn kommer en mera detaljerad information att ges genom olika kanaler.

Nu närmast kommer informationsträffar att anordnas för berörd personal i hela sektorn. Vi kommer också att presentera PROSTYR lite utförligare i kommande U-nytt.

H. W.

"Skriv som du talar"

är Postverkets broschyr, en synnerligen intressant läsning, som utdelats i tjänsten. Det är väl meningen att vi alla ska följa maningen, så även vår personaltidning?

Ur U-nytt nr 8 saxas följande:

1. "Budgetarbetet syftar till att mot bakgrund av prognoserad fakturering, som utgör våra inkomster, bestämma de resurser vi behöver för att åstadkomma den produktion som ger upphov till denna fakturering."

Förslag:

"Budgeten är ett styrmedel för att uppnå företagets mål."

2. "Beroende på viss obalans mellan Tillverkningsavdelningens fakturering respektive resursbudgets för 1977/78, kan åtgärder krävas under det kommande budgetåret för att åstadkomma en minskning och anpassning av de personella resurserna. Detta till en nivå som i medeltal för året kan komma att ligga ca 35 personer under den befintliga."

Förslag:

"På grund av sysselsättningssvårigheter måste 35 personer omplaceras eller friställas."

Sign "Vårt att försöka"

Ny väg till Malmslätt

Den 31 augusti kl 10 läggs vägarna tillfälligt om vid Ryd, Linköping. För att komma till Malmslätt och CVM måste resande från Linköpingshället åka genom Ryd, under en ny vägport och gamla Kärnavägen. E4-ans avfart vid Udden stängs då av.

Vid CVM delas Vägverkets broschyr om detta ut till all personal. Men det kan vara bra för övriga FFV-U-are att veta om detta så att de inte kör som vanligt E 4:an väster ut och inte kan ta av mot Malmslätt utan åka vidare via Frösle allé eller Vikingstad...

CVM:s Verkstadsklubb

kallar sina medlemmar till ordinarie möte torsdagen den 15 september kl 19 i Grottan, Folkets Hus, Linköping.

Styrelsen har lagt detta möte senare än vanligt, då vi tror att vi kan få med resultatet av 77 års avtal och fördelningsförhandlingar. Övriga frågor enligt kallelsen som anslås.

Välkomna!

Styrelsen

Tack

Tack alla ni som gladda mig på min 50-årsdag.

Bengt "Turbo-Axel" Johansson
FFV-U/Motor

Tack för all uppvaktning på 60-årsdagen.

Kurt Hallin, 6903

Mitt varma och hjärtliga tack för uppvaktning och avskeds-gåvor vid min pensionering.

Wilhelm Kühne, 8836

Till chefer och arbetskamrater vid anläggnings- och robotsektionerna framför jag på detta vis ett hjärtligt tack för vackra blommor och presenter i samband med min pensionering.

Lillie Peterson, 8660

Ett hjärtligt tack till förmän och arbetskamrater för uppvaktning i samband med min pensionsavgång.

Karl-Erik Svensson, 2337

Detta tack hade kommit in per telefon för länge sedan, men tyvärr slarvats bort av redaktionen. Det vore mycket bättre om sådana notiser kom in skriftligen.